

Dünya Klasikleri

Çocuk Kalbi

Edmondo De Amicis



Dünya Klasikleri - I

Çocuk Kalbi



Edmondo De Amicis

Çeviren
Esra Gökşen

MEB Talim ve Terbiye Kurulu'nun 2207 sayılı Tebliğler
Dergisi'nde yayınlanan kararı ile ilkokul ve ortaokul
öğrencilerine tavsiye edilmiştir.



Çocuk Kalbi



Erdem Yayın Grubu: 31
Erdem Çocuk: 31
ISBN: 978-975-501-135-6

Genel Yayın Yönetmeni

Melike Günyüz

Yazan

Edmondo De Amicis

Çeviren

Esra Gökşen

Resimleyen

Mert Tugen

Görsel Yapım



© 2013, Erdem Yayınları Tic. AŞ
Tüm yayın hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak
kısa alıntılar dışında, yayıncının yazılı izni olmaksızın
hiçbir yolla çoğaltılamaz ve kullanılamaz.

23. Baskı: İstanbul, 2019

Baskı: Alfabe Basın Yayın San. Tic. Ltd. Şti.

İkitelli OSGB Mah. Enkoop 1. Sok. No: 1B/-1

Başakşehir/İstanbul T: 0212 485 21 25

Matbaa Sertifika Numarası: 34185



ERDEM YAYINLARI TİC. AŞ

Başak Mah. Mevlana Celaleddini Rumi Cad. No: 26

Bodrum Kat 34480 Başakşehir / İstanbul

T: 0212 486 34 00 F: 0212 486 34 01

bilgi@erdemyayinlari.com.tr www.erdemyayinlari.com.tr

Yayıncı Sertifika Numarası: 40018

Bu kitabın sahibi:

Ön Söz



Bir toplum kültürünü, kendi tarihi içinde biriktirdiği ve nesilden nesile aktardığı değerlerden oluşturur. Kültür yaşayan, gelişen ve etkileşen bir oluşumdur. Bu sebeple diğer kültürlerle sıkı bir etkileşim içindedir. Bütün kültürler birbirlerinden ilham alıp beslenirler. İşte klasikler de bu beslenmenin en önemli göstergesidir.

Evrensel kültürün ortak paydası olan Batı klasiklerini çocuklarımızla buluşturmak amacıyla, orijinal dilinden sadeleştirerek yirmi beş eserden oluşan bir seçki hazırladık. Heyecanlı, duygulu, şaşırtıcı pek çok maceranın yer aldığı bu seçkinin, klasikler için iyi bir rehber olmasını ümit ediyoruz.

İlk Gün



Okul bugün başlıyor.

Annem beni üçüncü sınıfa yazdırmak için Baretti İlkokuluna götürdü.

Üç aylık tatilden sonra amma zor...

Okulun giriş kapısında büyük bir kalabalık var. Kırtasiye dükkânları, defter, kitap, çanta almak isteyen öğrenciler ve onların velileriyle tıka basa dolu.

Biri omzuma dokundu. Baktım, ikinci sınıf öğretmenim, her zamanki gibi kızıl saçları darmadağın,

– Demek artık ayrılıyoruz, dedi.

Biliyordum ama yine de acı geldi.

Kalabalık uğulduyor.

İki yıl boyunca hemen her gün geçtiğim büyük hol... Buraya yedi tane sınıfın kapısı açılıyor. Kalabalık şimdi burayı doldurmakta.





Orada omzuma bir el daha dokundu. Birinci sınıf öğretmenim bana,

– Enriko, dedi. Bu yıl yukarı katta okuyacaksın.

Üzülerek baktı bana.

Ortada telaşlı anneler, babalar var. Kimileri, çocuklarına sınıflarda yer bulamamış, müdürün çevresini sarmışlar, durmadan soruyor, ısrar ediyorlar. Müdürün sakalı biraz daha kırlaşmış.

Bu yıl okula yeni kayıt için getirilen çocuklarda ise bir inat. Adım atmak istemiyor, direniyorlar. Bir kısmı ağlamaya başlıyor. Anneleriye onları avutmak için geri dönüyor. Öğretmenlerde bir umutsuzluk.

Saat onda hepimiz sınıflardaydık. Tam elli dört kişiyiz. Bunların on beşi ikinci sınıftan arkadaşım.

Tatili geçirdiğim ormanları düşününce sınıf bana dar ve boğucu geliyor.

Öğretmenimiz Perboni. Sesi kalın, uzun boylu ve sakalsız. Saçları uzun ve kır. İçimizi okurcasına her birimize dik dik bakıyor. Hiç gülmüyor.

Koca bir dokuz ay böyle başladı.

Öğretmen Perboni



Daha ikinci gün, onu sevmeye başladım.

Geçen yılki öğrencileri kapıda beliriyor, ona selam veriyor hatta bazıları gelip eline dokunup kaçıyorlar. Hepsinin onunla beraber olmak istedikleri ne kadar belli... Ama o hep aynı ciddiyetle duruyor.

Ödev yazdırırken sıraların arasında dolaşmaya başladı. Yüzü sivilcelerle dolu birini gördü. Onun yüzünü iki avucunun içine aldı.

– Neyin var, diye sordu ve ateşi var mı diye alnına elini koydu.

O bununla uğraşırken arkasındaki biri sıranın üzerine çıkıp soytarılık yaptı. Hemen hissetti ve döndü ona. Çocuk da suçlu suçlu oturdu. Cezasını beklemeye başladı.

Ona,

– Bir daha yapma, olmaz mı, dedi.



Hepsi bu.

Kürsüye gidip oturdu. Ödevi yazdırıp bitirdikten sonra şöyle konuşmaya başladı:

– Bir yıl boyunca birlikte olacağız. İyi çalışın ve yaramazlık yapmayın. Benim ailem sizlersiniz. Sadece annem vardı, o da geçen yıl öldü. Yani dünyada sizlerden başka bir düşüncem yok. Sizi çok sevdiğimi unutmayın. Kimseyi cezalandırmak istemem. Bana yüksek sesle söz vermenizi istemiyorum. Eminim, bunu içinizden gelerek yapıyorsunuz.

Tam o sırada zil çaldı. Deminki öğrenci gidip Bay Perboni'den özür diledi. O da onu alnından öptü.

Robertti'nin Ayağı Eziliyor



Bu sabah okula giderken ben de babama öğretmenin söylediklerini anlatıyordum.

Okulun kapısında telaşlı, endişeli bir kalabalık!

Babam:

– Bir felaket olmuş, dedi.

Güçlükle içeri girdik.

– Zavallı  ocuk, zavallı Robertti, diye söyleniyordu herkes.

Kimse müdürün kapısının önünden ayrılmak istemedi inden öğretmenler çocukları sınıflara alamıyorlar.

Bir ara müdürün kır saçlı ba ı göründü ve içeri  apkallı biri girdi.

Doktormu .

Babam bir   retmene,

– Ne oldu, diye sordu.

– Aya ının üzerinden tekerlek geçmiş, diye cevapladı   retmen.



Bir başkası ise,

– Ayağı kopmuş, deyiverdi.

Robertti, ikinci sınıf öğrencisiydi. Okula gelirken bir ara annesinin elinden kurtulup caddeye koşan bir çocuk görmüş. Arkadan bir atlı tramvay gelirken çocuk düşmüş. Robertti ise onu kurtarmak için koşmuş. Çocuğu kurtarmış. Ama kendi ayağı tramvayın tekeri altında kalmış.

Biz bunu dinlerken bir kadın deli gibi müdürün odasına doğru kendine yol açmaya çalıştı. Annesiydi Robertti'nin.

Tam o sırada ise kurtarılan çocuğun annesi belirdi. Robertti'nin annesine sarıldı. İki kadın birden odaya daldılar.

Oradan ümitsiz bir çığlık duyuldu.

Az sonra Robertti, müdürün kollarında hastane arabasına götürülmek üzere çıkarıldı. Yüzü bembeyazdı. Baş müdürün omzuna dayanmıştı.

Hepimiz birden,

– Bravo Robertti, diye bağırdık.

Robertti, çantasını merak ediyordu.

Kurtarılan çocuğun annesi:

– Bende, hiç merak etme, diye yatıştırdı onu.

Onlar gidince sessizce sınıflara dağıldık.

Sınıf Arkadaşları



En çok sevdiğim, sınıfın en büyük çocuğu. On dört yaşlarında. Adı Garrone. Kocaman başlı, geniş omuzlu.

Güldüğü zaman onun ne kadar iyi yürekli olduğu anlaşılırdı.

Hep gülümseyen Coretti ise sevdiğim bir başkası.

Bir başkası ise Nelli. Cılız ama sevimli. Biraz da kambur bir çocuk.

Votini ise temizlik konusunda titiz bir çocuk. Üstü başı daima pırıl pırıl. Ayrıca üzerine konan tozları, parmağıyla, fiskeler atarak uzaklaştırır.

Yüzünü tavşan gibi buruşturan, herkesin “Duvar Ustası” diye çağırıldığı bir çocuk ve onun yanında oturan Garoffi...

Garoffi uzun boylu, zayıf, baykuş burunlu, küçücük gözlü... Daima mürekkepli kalem uçlarıyla oynar, kibrit kutuları ve küçük resimlerle uğraşır.



Bir huyu da tahtaya kalktığında dersi okuyabilmek için onları minicik harflerle tırnağının üzerine yazması.

Bir de küçük bey dediğimiz Carlo Nobis var ki çok sevdiğim iki kişinin arasında oturur. Kibirlidir.

Sağında çilingirin oğlu, solunda ise kötürüm kolunu daima bir boyun askısının içinde taşıyan biri var.

Benim sıra arkadaşım ise Stardi; kimseyle konuşmaz, somurtkan...

Sırada ikinci arkadaşım ise Franti; çok yaramaz. Öyle ki başka bir sınıftan kovularak gelmiş bizim sınıfa. Hem arsız hem de çok üzgün.

Sonra ikisi bir örnek giyinen kardeşler...

En güzel, en akıllı öğrenci ise Derossi. Öğretmen de bunu anlamıştı ve sık sık ona sorular sorardı.

O iri, kara gözlü, Reggio di Calabrialı öğrenciden daha önce söz etmedim mi? Ah unutmuş olmalıyım. Doğduğu yere haritada baktık, tam 500 mil uzakta. Bizden neredeyse bir hafta sonra başladı ve onun sınıfa gelişi bir hayli sevindirdi bizi.

Bütün bunların içinde en çok sevdiğim çilingirin hasta oğlu Precossi. Dediklerine göre babası onu dövermiş. Çok da utangaç.

Ama Garrone arkadaşlarımın en büyüğü ve iyisi...

Bir Olay



Bu sabah bir olay Garrone'yi daha iyi tanımama yaradı. Öğretmen henüz gelmemişti. Birkaç çocuk o kolu felçli Crossi'ye eziyet ediyorlardı.

Hepsi bir yana, bir de felçli kolunu taklit ediyorlardı. O ise bir köşeye sinmiş, kendisini rahat bırakmalarını isteyen bakışlarla bir ona, bir buna bakıyordu. O arsız Franti, Crossi'nin annesinin kolunda gelişini taklit ederken başkaları da ne yazık ki kahkahalarla gülüyordu.

O zaman Crossi kendini kaybederek bir mürekkep şişesini kaptığı gibi onun başına fırlattı.

Franti başını eğdi ve şişe tam o sırada sınıfa giren öğretmenin göğsüne çarptı.

Çocuklar yerlerine kaçıştı. Korkmuşlardı.

Öğretmen kürsüye çıkarak öfkeyle,

– Bunu kim yaptı, diye bağırdı.



Kimse sesini çıkarmadı. Öğretmen ısrar etti.

– Kim yaptı diyorum, kim yaptı?

Crossi'ye acıyan Garrone ayağa kalktı.

– Ben yaptım, dedi.

Fakat öğretmen hiç tereddüt etmeden,

– Sen değilsin, dedi. Sonra da suçluyu cezalandıracak değilim, ayağa kalksın, dedi.

– Benimle alay ediyorlardı, ben de ne yaptığımı bilemeden fırlattım diyerek ayağa kalktı Crossi.

Öğretmen ona,

– Otur, dedi ve ekledi.

– Onu kızdıranlar ayağa kalksın şimdi.

Dört öğrenci, başları önlerine eğik, ayağa kalktılar.

– Kendini savunamayan birine eziyet ettiniz, onunla alay ettiniz ha! Bu ne kadar utanç verici bir şey.

Sonra Garrone'nin yanına gitti.

Çenesine dokunarak,

– Sen asıl ruhlu bir çocuksun, dedi.

Garrone, öğretmenin kulağına bir şeyler fısıldadı. Öğretmen de o dört haylazla dönüp,

– Sizleri bağışlıyorum, dedi.

Baba Uyarısı



Doğru, okula çok istekli gitmiyorum.

Ama babamın uyarıları işe yarar gibi oldu. Bana, kör ve sağır oldukları hâlde bir şeyler öğrenmeye can atan çocuklardan bahsediyor. Soğuk ülkelerin veya Arabistan gibi çok sıcak ülkelerin çocuklarının öğrenmek için nasıl gayret ettiklerini anlatıyor.

Yazdığı bir mektubu şu satırlarla bitiriyor:

“Öyleyse cesur ol, büyük ordunun küçük askeri. Silahların kitaplarıdır. Sınıf tabur. Savaş alanı ise bütün yeryüzü. Sen bu meydana sakın korkak bir asker olma, emil!”

İyi, ben de olmam.

Fakat öğretmenimiz bugünkü gibi masallar anlatmaya devam ederse neşem iyice yerine gelecek.

Her ay bize böyle bir hikâyeyi yazılı olarak verecekmiş öğretmenimiz.



Bugünkünü ben de burada anlatmak istiyorum.

Padovalı Küçük Yurtsever.

Bir Fransız gemisi İspanya'dan Cenova'ya gidiyormuş. Gemide her milletten insanlar varmış. Bir de yoksul, 11 yaşlarında bir çocuk. Herkesten uzak durur, vahşi bakışlarla ürkek ürkek bakarmış.

Anne babası, yoksulluktan olacak, onu bir soytarı topluluğuna satmışlar. Çocuk, bütün ülkeyi dolaşmış. Büyük acılar çekmiş.

Günün birinde kaçarak İtalyan elçiliğine sığınmış. Onlar da eline bir mektup tutuşturarak gemiye bindirmişler. Şimdi onu satan ana babasına geri verilecekmiş.

Gemidekiler onu soru yağmuruna tutmuşlar. Sonunda hikâyesini onun ağzından dinlemişler. Ona biraz para vermişler. O sırada içeriye yolcu bayanlar girince onlara caka satmak için biraz daha para vermişler. Yüksek sesle de,

– Al bunu zavallı, bunu da al, diyorlarmış.

Nihayet çocuk ranzasına çekilerek eline geçen parayla Cenova'da kendine bir ceket almayı falan hayal etmeye başlamış.

O böyle hayaller kurarken kendisine para verenler bir hayli içkili bir hâlde İtalya hakkında kötü kötü konuşmaya başlamışlar.

Biri oranın hırsızlarla dolu olduğunu söylüyormuş. Bir diğeri İtalyan memurların okuma yazma bilmediklerini söy-





lemiş. Üçüncüsü ise orada seyahat etmektense başka yerde seyahat etmeyi yeğleyeceğini eklemiş.

- Cahil bir millet, demiş ilki.
- Pis ve iğrenç gerçekten, demiş ikincisi.

Öteki de onlar için hırsız diyecekmiş ki daha ilk heceyi söylerken masanın üzerine bozuk paralar saçılmış. Üçü birden öfkeyle, şaşkınlıkla bakmışlar.

Başlarını kaldırdıklarında, üzerlerine bir avuç bozuk para daha saçılmış.

Çocuk ranzanın perdesinden başını çıkarmış ve,

– Yurduma dil uzatanların parasını kabul edemem, diye bağırmış.

Küçük Bir Ayrılık



İki günlük bir tatil yüzünden Garrone'yi göremedim. Ne kadar da uzun sürdü bu iki gün.

Onu seven yalnız ben miyim? Yo, herkes... Fakat haylazlar hariç.

Onlar ne zaman bir güçsüzü dövmeye kalksalar karşılarda Garrone'yi bulurlar. Zavallı birinin zor durumunda iken, "Garrone!" diye bağırması yeterlidir.

Kalkan el durur.

Garrone iri yarı, güçlü ve iyidir. Kendisinden ne istenirse istensin muhakkak verir. Sıra ona dar geldiği için kambur durarak oturur.

Göz göze geldik mi bana, "Arkadaşız değil mi?" der gibi gülümser.



İri olduğu için üzerindeki her şey ona dar gelir. Sedef kaplı bir bıçağı var. Onu bulmuş.

Bir gün elini derince kesti ama kimsenin haberi olmadı bundan. Doğru sözlüdür.

Biri ona,

– Yalan diyorsun, dese öfkeden hindi gibi kızarır.

Coretti



Biri adımı söyleyince durup baktım. Neşeli sınıf arkadaşım Coretti.

Babasına dükkânda yardım ediyor. Onunla birlikte odun taşıyor. Bana bir yandan da ders çalıştığını söyledi. Gerçekten hem odun taşıyor hem de dersini tekrarlıyor. Hem de yarınki dil dersini...

Zamandan yararlanıyormuş. Birlikte dükkâna girdik. Odun yığınları, çıra falan dolu içerisi...

Coretti bugün çok yorulacakmış.

İyi ki resim dersi yokmuş, dil dersini falan odun taşıyarak tekrarlıyormuş ama zaman bulsa bile bu yorgun ellerle resim yapması imkânsızmış.

Arka kısma geçtik. Burada masanın üzerinde kitapları, defterleri. Fırsat bulunca derse burada çalışıyor ama şimdi olduğu gibi biri mutlaka sesleniyor.



– Hey kimse yok mu, biraz çıra alacaktım.

– Geldim, diye seslenerek fırlıyor Coretti.

Coretti'nin annesi ise biraz daha iç kısımda. Kadın fena hasta. Ona da bakmak zorunda Coretti. Nitekim yanında ona kahve pişirip götürdü, yastığını düzeltti.

Kadın bitkin bir sesle,

– Teşekkür ederim çocuğum, dedi.

Coretti bana, bir köşeye çekilince,

– Onun iyi olmasından başka bir şey düşünmüyorum, dedi.

Kadın biraz iyiceymiş bugün.

Daha konuşacaktık ama kapıya bir kütük arabası daha yanaştı.

Özür diledi Coretti.

– Çalışmalıyım, dedi. Bana gıpta ettiğini söyledi. Ona göre rahattım.

– Hayır Coretti, dedim. Asıl ben sana gıpta ediyorum.

Sınıf Birincisi



Herkesin sevgisini kazanmakta nasıl Garrone birinci ise derslerde de Derossi birinci oldu.

Hepimiz, her dalda onun bizden üstün olduğunu kabul ediyorduk.

Öğretmen dün ona,

– Allah sana çok yetenekler vermiş, kıymetini bilmelisin, dedi.

Derossi hem akıllı hem de kıvrır kıvrır sarı saçları ile güzeldi. Onu hepimiz beğeniriz ama kıskanç Nobis ile Franti ona ters ters bakarlar. Gözlerinden kin fişkırır. Fakat Derossi bunların farkında bile değil.

Ben de kıskanıyorum onu. Ama kin dolu bir kıskançlık değil benimkisi. Onun yanında, yakınında olmak isterim.



Onun varlığından cesaret alıyorum. İçime bir hafiflik doluyor. Onu çok seviyorum.

Ona, “Sen benden daha üstünsün. Bana göre olgun bir erkek gibisin. Sana hayranım.” diyebilmeyi ne kadar da isterdim.

Kar Yağıyor



Elveda o güzel gezintiler. Artık kış bastırdı. İşte ilk kar. Sınıftayız, kar taneleri tek tek camlara vurmaya başladı. Öğretmen ellerini ovuşturuyor. Bizler kar topu oyununu, evlerde sıcacık sobaların başında oturuları düşünüp keyifleniyoruz.

Calabrialı çocuk şimdiye kadar hiç kar görememiş.

Onun hâli hepimizden farklı. Kocaman bir kar topu yaptı ve onu sulu bir şeftali gibi yemeye başladı. Üşütecek.

Kimi karlara yatıyor, kimi karları çantasına dolduruyor, kimi yiyor, kimi elinde top yapıp neşeyle bir arkadaşına fırlatıyor.

Çok hoş, çok hoş!..



Ama biri bizi uyaracaktır. Diyecektir ki, “Sevinçlisiniz ama ayakkabısının altı delik çocuklar var. Evinde odunu olmayanlar, çırası olmayanlar var.”.

Evet, bunu hatırlıyoruz. Bu yüzden biraz hüzünleniyoruz. Ama hislerimiz sevincimizi daha da güzelleştiriyor.

Duvar Ustası



Yok canım, hani söylemiştim daha önce duvarcının oğlu -sınıfta ona böyle diyoruz biz- bize geldi. Bir şey oldu da yüzünü yine tavşan gibi yaptı, gel de gülme. Oynamaya koyulduk evde. Tahta parçalarından evler, kuleler yaptık.

Sonra bir albümden, karikatürleri incelemeye başladık. Ömür bu çocuk! Babam da şaştı. Karikatürleri seyrederken elinde olmadan oradaki çehreleri taklit ediyor, yüzü tıpkı onlar gibi oluyor. Büyük bir yetenek bu. Sahneye çıkıp oynamalı.

Giderken bizde çok iyi vakit geçirdiği belliydi. Sevincinden başlığını giymeyi unuttu. Son olarak bizi memnun etmek için bir kere daha yüzünü tavşan gibi yaptı.

Başlayan kar durmadan yağıyor.

Kar topu oynarken zaman zaman tatsız olaylar yaşanıyor. Okuldan dağılanlar topu taş gibi dondurup ona, buna atınca olaylar çıkıyor. Tartışmalar, kavgalar oluyor...



İş okula, öğretmenlere kadar yansıyor. Azarlamalar, inkârlar, cezalar birbirini izliyor.

Garoffi taş gibi bir kar topu ile yaşlı bir memurun gözünü yaraladı. Adamcağız evinde gözünün iyi olmasını bekliyor. Yeğeni de bizim okulda. Bugün onu amcasının evinde gördük.

Babamla adamı ziyarete gitmiştik. Loş bir odaya girdik. Adam, arkasına bir sürü yastık koymuş, oturuyordu. Bizi görünce çok sevindi.

– Ne felaketti, diye konuştu. Zavallı çocuk, beni o hâlde görünce kim bilir nasıl korkmuştur.

Zil çaldı o sırada.

– Doktor gelecekti de, dedi.

Hanımı kapıya koştu. Aa, bir de ne görelim, Garoffi değil mi bu!

Adam onu görünce,

– Ah zavallı evladım, korkup üzüldüğün yetmedi mi, bir de beni ziyarete geliyorsun, diye âdeta ağlamaya başladı.

– İyiyim, hiç merak etme, diye çocuğu teselli etmeye çalıştı.

Garoffi ne diyeceğini şaşırdı. Biraz oturup kalktı, yürüdü. Tam kapıdan çıkarken paltosunun altından bir paket çıkarıp adamın yeğeninin eline tutuşturup koşarcasına uzaklaştı.

Açınca bir de ne görsünler, Garoffi'nin hep sözünü edip, onunla övünüp durduğu biricik pul koleksiyonu... Kendini affettirmek için meğer onu hediye olarak getirmiş.



İki Olay



Bu sabah iki önemli olay meydana geldi.

İlki Garoffi'yle ilgili. Çünkü deli gibi sevdiği pul koleksiyonuna kavuştu.

Koleksiyonu tekrar ona hediye eden yaşlı memur, Garoffi'nin üç aydır aradığı Guatemala Cumhuriyeti'ne ait üç pulu da bulup eklemiş. Garoffi sevinçten deliye döndü. İkinci olay ise Stardi'nin Derossi'nin hemen arkasından ikincilik ödülünü alması.

Herkes şaşkın bir sevinç yaşadı bununla. Çünkü daha dün denecek kadar yakın bir zamanda, babası Stardi'yi okula getirdiğinde aynen şöyle demişti öğretmene,

– Çok sabırlı olmanız gerekli sayın öğretmen, çünkü oğlum bir hayli kalın kafalıdır.

Böylece adı da “kalın kafalı” kalmıştı. O ise durmadan çalıştı, başardı. İkincilik ödülünü kapıverdi. Öğretmen ödülü verirken,



– Çalışan kazanır, dedi.

Aynı sevinç bir kere de okul dağılırken yaşandı. Stardi'nin babası oğlunu karşıladı ve ödül aldığını duyunca,

– Aferin sana, koca kafalı oğlum, dedi.

Bir gün Stardilere gittim. Zengin bir aile değillerdi ama evde müthiş bir kitaplık vardı. Bütün okul kitaplarını biriktirmiş. Onları özenle saklıyor. Pek fazla kitap satın almış sayılmaz ama kendisine hediye edilenleri titizlikle saklamış, raflara koymuş.

Bir kitabı eline alıp bana gösterirken sanki kitap değil de kanatları toz olup uçacak bir kelebek tutuyor. Okşuyor âdeta onları. Satın alabildiği her yeni kitap ona bayram sevinçleri yaşıtıyormuş.

Konuşuyorduk öyle, babası geldi.

Oğlunun başına bir iki tatlı tokatçık indirdi. Bana,

– Bu demir kafa hakkında ne düşünüyorsun, diye sordu.

Babası hırçın bir şekilde, onun başını okşarken Stardi bir av köpeği gibi gözleri yarı kapalı öyle duruyordu. Eve gelince babama onları anlattım.

– Stardi garip bir çocuk. Görünüşü komik. Buna rağmen ona saygı duymaktan kendimi alamıyorum, dedim.

– Doğru, dedi babam.

– Karakter sahibi bir çocuk. İradesi de kuvvetli. Bunlar saygı duyulacak şeyler.

Franti Kovuluyor



Kral Vittorio Emanuel'in gömülüşünün dördüncü yılında Derossi sınıfta bu olayı anlatıyordu.

Böyle bir şey anlatılırken herkesin saygı ile başının eğik bulunduğu bir sırada kim gülmeye cesaret edebilir. Franti! Evet güldü.

Öğretmen ayağa fırladı.

– Franti çık sınıftan!..

Franti ne dese beğenirsiniz?

– Ben yapmadım.

Hâlâ gülüyor üstelik.

– Çık dedim sana!..

Franti ona,

– Yerimden kımıldamam, diye karşılık verdi.

O zaman öğretmenin tepesi attı. Gelip Franti'yi âdeta sürükleyerek sınıftan çıkardı. Müdüre götürmüş.



Dönüp kürsüye oturduğunda tir tir titriyordu.

– Otuz yıl öğretmenlikten sonra, diye mırıldanıyordu.

Üzgündü. Alnında her zamanki çizgi, derin bir yarık hâlini almıştı. Derossi ayağa kalktı.

– Öğretmenim üzölmeyin, dedi. Biz sizi seviyoruz.

Öğretmen rahatladı.

– Çocuklar, dedi. Kaldığımız yerden devam edelim.

Ödül Almak



Şimdiye kadar ödül yüzü görmemiştim. Alanlara karşı içimde bir kıskançlık belirdi.

Doğru dürüst ders bile çalışmıyorum. Bundan annem, babam da memnun değil.

Etrafımdaki insanlara bakıyorum. Çalışan insanlara. Hatta bunların içerisinde küçük çocuklar bile var. İşçi çocuklar bunlar. Sabahın çok erken saatlerinden itibaren yollara dökülüyor, çalışıyor, akşamları yorgun adımlarla evlerine dönüyorlar. Ya babam? O da durmadan çalışıyor. Hem de ne çalışmak...

Galiba benden başka çalışmayan yok. Çok ayıp bu! Mutlaka kendimi toplayıp ben de çalışmaya başlamalıyım. Hem de şimdiye kadarki tembelliklerimi telafi edecek kadar çok.

Bundan böyle sabahları daha erken kalkıp akşamları daha



geç yatacağım. Çalışmaya karar veriyorum. Çok çalışacağım. Böylece huzur içinde olacağım. Oyun oynarken içimde endişe olmayacak.

Ben de öğretmenin başarılı öğrencilere bakarken gülümsemesini göreceğim. Bana da öyle bakacak. Babamın beni tebrik ederken yanağıma konduracağı öpücüğünü hak edeceğim.

Gurur



Biri yanından geçerken dokunacak olsa Nobis uzun uzun ceketinin tozunu silkelemeye başlar. Babası çok zengin onun. Güzel elbisesi kirlenmesin diye neredeyse tek başına bir sırada oturmak isteyecek.

Oynarken, sıra hâlinde yürürken biri onun ayağına basacak olsa kıyamet kopar.

Nobis herkese yüksekte bakar. Derossi ile Garrone'den hiç hoşlanmaz, çünkü biri sınıfın birincisi, öteki sınıfın sevgilisi...

Fakat onlar Nobis'e aldırılmazlar bile. Onun kendileri için söylediği kötü sözler kulaklarına gelince,

– Dövmeye bile değmez, derler.

Nobis bir gün Coretti'nin şapkasıyla alay etti. O da ona,

– Git de efendilik nasıl bir şeydir, Derossi'den öğren, dedi.

Dün de Nobis, Calabrialı çocuğu öğretmene şikâyet etti. Ayağına basmış. Bilerek mi?.. Hayır, kazara.



Öğretmen Nobis'e,

– Çok kuşkulu bir çocuksun, dedi.

Fakat Nobis altta kalmadı.

– Madem bir şey yapmıyorsunuz, ben de babama şikâyet edeceğim, dedi.

– Okulda yalnız öğretmenler karar sahibidir. Bunu baban da aynen söyleyecektir, dedi öğretmen öfkeyle.

Fakat hemen sonra,

– Neden sen de herkes gibi davranmıyorsun? İçinizde senin gibi zengin çocuklar da var, fakir çocuklar da. Bak onlar ne güzel kaynaşmışlar, dedi. Sen de böyle yap!

Nobis burnunu havaya kaldırdı.

– Hayır olmaz, dedi.

Öğretmen:

– Sana acıyorum, kalpsiz bir çocuksun, dedi.

İş böylece kapanırken Duvar Ustası, Nobis'e dönüp yüzünü tavşan gibi buruşturdu. Hepimiz güldük. Öğretmen kızdı. Nobis de güldü. Ama gülüşü alay doluydu.

Yazlık Villa



Bu yaz tatilde bir yere gitmeyecektik. Onun için Moncalieri yakınlarındaki bir villayı görmeye gittik. Babam onu yaz için kiralayacaktı.

Bir bey bize evi gezdirdi. Sonra da odasına götürdü. Masanın üzerinde garip bir mürekkep hokkası vardı. Evi gezdiren bey, bunun ilginç bir öyküsü olduğunu söyledi ve anlattı.

Bir zamanlar hapishanedeki tutuklulara okuma yazma öğretiyormuş. Soğuk bir odada gezerek ders anlatıyor, tutuklular ise duvarlardaki deliklerden bakarak dersi izliyorlarmış. Bunların içinde istemeden katil olan bir delikanlı üç ayda okuma yazmayı sökmüş. Öğretmenini de pek sevmiş. Aradan yıllar geçmiş. Meğer biz villayı görmeye gelmeden bir hafta kadar önce bu suçlu öğretmeni bulmuş ve öğretmene bu mürekkep hokkasını hediye getirmiş.

Dönüşte ve bütün gece bu olayı düşündüm. Rüyalarıma





da girdi. Hep küçücük bir delikten başını uzatarak dersi takip eden o tutukluyu ve onun öğretmene olan sevgisini düşünüyordum.

Ertesi günkü sürprizden tamamen habersizdim. Artık Derossi'nin yanında oturuyorum. Ona dünkü olayı anlattım. Derossi, bunları dinledikten sonra irkildi ve sebze satıcısının oğlu Crossi'ye bakmaya başladı. Babası yoktu onun. Annesi sebze satarak geçimleri için para kazanıyordu.

Derossi hikâyeyi dinledikten sonra beni kolumdan tutarak uyardı.

– Sus, dedi. Bilmiyorsun galiba, Crossi bana Amerika'dan dönen babasının elinde böyle bir tahta mürekkep hokkası olduğunu anlatmıştı. Altı yıl boyunca onu hapishanede çivi gibi bir şeyle oyarak yapmış.

Derossi hokkayı tarif etti.

– Evet, ta kendisi, aynısı...

– Olamaz... Peki acaba Crossi'nin bundan haberi var mı?

– Hayır yokmuş, aman Tanrı'm!

Babası Crossi'yi dün okuldan almış. Bugün de gelecekmiş.

Sokağa çıktık. Crossi'nin babası bir kenarda duruyordu.

Simsiyah sakallı, düşünceli... İkimiz birden Crossi'ye,

– Allahaismarladık, dedik.

Fakat ikimiz de kızarmıştık. Babası bize iyimser gözlerle, sevgiyle bakıyordu. Fakat aynı zamanda tedirgindi. Ona acıdık.

Karnaval



Karnavallarda hep böyle kalabalıktır şehrimiz.

Meydanlara oyuncakçı dükkânları açıldı. Evimizin yakınında ise bir Venedik sirki çalışmaya başladı.

Sirk, alanın tam ortasında. Kenarda ise burada çalışanların soyunmak için kullandıkları küçük barakalar var.

Çalışanlardan biri, bir kadın. Çocuğu var. Ona bakıyor. Yemek hazırlıyor. Sonra da çıkıp ip üstünde dans ediyor. Oldukça kötü şartlar altında insanları eğlendirmeye çalışıyorlar. İki gösteri arasında çabucak bir şeyler atıştırırlar. İşte yemekleri bundan ibaret.

Sirk çadırı bazen kuvvetli bir rüzgârla yıkılıverir. Kazandıkları onca parayı tekrar bunun yapılmasına harcarlar.

Babamla, sirkte çalışanların çocuklarını gördük. Bir tanesi minicik ama at sırtında gösteri yapabiliyor... Sekiz yaşlarında olmalı şimdi. Hep palyaço elbisesi giyiyor.



Onun ve annesinin günlük yaşayışlarını evimizden oturduğumuz yerden izliyoruz. Gerçekten yorucu bir hayatları var.

Bir akşam sirke biz de gittik. Hava soğuktu ve müşterileri çok azdı.

Küçük palyaço ortaya çıktı. Ama o yine de çadırın içi tıklım tıklım doluymuş gibi var gücüyle bizleri eğlendirmeye çalışıyordu.

At üstünde geziyor, iplere tırmanıyordu. Şaklabanlıklar yaptıkça herkes gülmekten kırılıyordu. Bir ara baktım çocuğun babası bir kenarda oğlunu izliyor. Aman Tanrı'm nasıl kederli bir yüz. Nasıl endişeli.

Babamla onlara çok acıdık. Çok yoruluyorlar ve rahat rahat oturan seyircileri eğlendirmek için hayatlarını tehlikeye atıyorlar. Öyle ya, bir dikkatsizlik neler açar başlarına.

Ertesi gün ressam Delis bize gelmişti. Babamla bu konuyu konuştular. Bir şeyler yapalım dediler. Delis babama dedi ki:

– Gazete için bu konuda bir makale yaz. Ben de bunu resimleyeyim. Gazeteyi okuyanlar sirke ilgi duyar. Böylece onlara yardımcı olmuş oluruz.

Babam kabul etti.

Hemen her gün izlediklerini, sirktekilerin gösteriler dışındaki yaşayışlarını falan bir güzel anlattı.

Doğrusu Delis de çok güzel resimledi babamın anlattıklarını. Bunlar yayınlanınca gerçekten büyük etkisi oldu. O pazar sirk tıklım tıklım doldu. Biz de ön sıradayız.



Etrafta baktım birçok tanıdık var. Sınıf arkadaşlarım, okul arkadaşlarım, onların büyükleri, yakınları...

Gazeteyi de kapının girişine yapıştırmışlar.

Heyecanlı, canlı, neşeli bir topluluk kendi aralarında harıl harıl konuşurlarken uğultu birden kesildi. Gösteri başlıyordu.

Küçük palyaço at sırtında, ip üstünde ve trapezde nefis gösteriler yaptı. Seyircilerin çokluğu, ona bambaşka bir istek vermişti.

İlk gösterisini bitirdikten sonra kıyafet değiştirerek bir gösteri daha yaptı. Herkes durmaksızın alkışladı onu. Çocuk çekildikten sonra gösterilerin eski tadı kalmadı.

Bir ara sirk sahibine bir şey söylediler. Daha doğrusu biri onun kulağına fısıldadı. Bir yandan da bizi gösteriyordu.

Sirk sahibi gösterilen yere bakarak bizi gördü. Demek babamın makalesinden söz edilmişti.

Babam sirk sahibinin teşekkürüne muhatap olmaktan utanarak bana,

– Seni dışarıda bekliyorum, diyerek uzaklaştı.

Küçük palyaço bundan sonra bir kere daha görüldü. Şimdi dörtnala giden bir atın üzerindeydi. Önümden her geçişinde bana bakıyordu. Gösterisi bitince indi. O kıyafetiyle herkesin önünde bir bir durarak şapkasının içine para toplamaya başladı.

Tam benim yanıma geldiğinde para vermek için elimi uzatıyordum ki şapkayı birden çekiverdi. Şaşkınlıktan dona-



kaldım. O devam etti. Para toplama işinden sonra gösteri bir süre daha devam etti ve dağılmaya başladık. Ben de çıkış kapısına doğru gidiyordum ki bir el omzuma dokundu. Döndüm.

Evet, kıvrıkcık saçlı, esmer, temiz yüzlü küçük palyaço gülümseyerek bana bakıyor.

Eli, konfetilerle doluydu. Bana,

– Bu palyaço konfetilerinden alır mısınız, diye sordu.

“Evet.” dedim başımı sallayarak ve onlardan bir iki tane aldım.

– Şey, dedi bana. Acaba sizi öpebilir miyim?

– İstersen iki kere öp dedim ve yüzümü uzattım.

Elbisesinin koluyla boyalarını sildi ve beni iki kere yanaklarımdan öptü.

– Bunlardan biri baban için, dedi.

Maskeler



Karnavalların bir özelliği de son gün yapılan geçit törenidir. Soğuk bir geçit töreni değil; neşeli, vur patlasın, çal oynasın bir geçittir bu. Herkes mümkün olduğu kadar bağırır çağırır, güya eğlenir. Geçitte isteyenler maske takarlar.

Son gün meydanlar öylesine renkli bir şekilde süslenmişti ve bakacak o kadar çok şey vardı ki şaşırıyorduk. Bayraklar, rengârenk flamalar, miğferler, tüyler, kocaman başlıklar, maskeler, düdükler, trampetler, şişeler... Herkes çılgın gibiydi.

Bizim araba meydana girdiğinde, önde süslenmiş dört atın çektiği gösterişli bir araba gidiyordu. Bunun içinde ise Fransız asillerini canlandıran maskeler takmış, tarihi elbisele-riyle şapkalı bir düzine bey vardı. Kılıçları, apoletleri, fırfırları görülmeye değerdi. Hep bir ağızdan şarkı söylüyorlardı.



Birden bir adam gördük. Başının üstüne beş altı yaşlarında bir çocuğu kaldırmış. O da gösterileri izlesin diye böyle yapıyor sanacaksınız ama değil. Çocuk titreyip ağlıyor ve bas bas bağırıyor. Meğer kaybolmuş. Adam arabaya yaklaştı. Fransız beylere dedi ki:

– Şu çocuk annesini kaybetmiş, ağlayıp duruyor, ne olur bunu alın, havaya kaldırın, böylece annesinin de dikkatini çeker.

Bunun üzerine beylerden biri çocuğu aldı. O hâlâ ağlayıp bağırıyor. Bey maskesini çıkardı. Araba yavaş yavaş ilerlemeye devam etti. Bey çocuğu havaya kaldırıp insanlara,

– Bunun annesini tanıyan var mı? Bunun annesini bulun, diye sesleniyordu.

Bu arada çocuk büsbütün huysuzlanmış, çırpınıp ağlamakta.

Öte yanda, uzaklarda, kalabalığın başka bir yerinde zavallı anne perişan bir vaziyette,

– Ah yavrumu çaldılar, yavrumu kaçırdılar, diye neredeyse çığına dönmüş, saçını başını yoluyordu.

Herkes çocuğun annesini sorup duruyor ama bir sonuç alınamıyordu.

Nihayet araba ilerleye ilerleye Roma Caddesi'nin köşesine gelmişti ki arabaya saçı başı dağınık bir kadın deliler gibi atladı. Arabayı sanki kaçıp gidecekmiş gibi tuttu. Bey, “Nihayet anne bulundu.” diye sevindi.



Onu kadına uzatırken çocuk hâlâ beyin elini tutuyordu.

O da parmağından güzel bir yüzük çıkararak çocuğun parmağına taktı.

– Al, dedi. Evlendiğin zaman kullanırsın, senin olsun.

Halk çılgınlar gibi alkışladı bu sahneyi. Bey yeniden maskesini taktı, araba yoluna devam etti.

“Yaşal!..” sesleri her tarafı inletiyordu.

Öğretmenim Hastalanıyor



Öğretmenimiz fazla çalışmaktan, uykusuzluk ve yorgunluktan hastalandı.

Dün okul çıkışı onu ziyaret ettim.

Merdivenlerde en sert öğretmene rastladım. Hani herkesi korkutur ama hiç kimseyi de cezalandırmaz.

Bana gözlerini iri iri açarak, âdeta korkutmak ister gibi baktı. Bense gülüyordum.

Nihayet öğretmenimin hasta yattığı loş odaya girdim. Beni oraya hizmetçisi alınca öğretmenim:

– Aa!.. Enriko, dedi.

Yaklaştım. Bana,

– Teşekkür ederim, dedi. Zavallı öğretmenini ziyarete geldin demek?

Baktım duvarda birçok resim.

– Bunlar, dedi. Bana resimlerini vermiş olan çocuklar.



Yirmi yıl kadar öncesinden beri. Sen de bana okulu bitirdiğinde bir resmini vereceksin değil mi?

– Elbette, isterseniz veririm, dedim.

– Ah, dedi. İşte bunlar benim için büyük mutluluk. Ölürken de bunlara bakarak ölmek isterim.

Bunları dedikten sonra yandaki komodinin üzerinden bir portakal aldı.

– Sana verecek başka şeyim yok, bunu al, dedi.

İçimi bir üzüntü kaplamıştı. Bana,

– Dikkat et, dedi. Kısa zamanda ayağa kalkabilirim, yine beraber oluruz ama belki de bir daha kalkamam, matematiğini kuvvetlendir, bu dersten zayıfsın.

Konuşurken zorlukla nefes alıyordu.

– Biraz ateşim var, dedi zorlukla. Galiba öleceğim. Unutma olmaz mı? Matematiğini kuvvetlendir. Bir daha da bu kadar merdiveni tırmanma benim için. Okulda görüşürüz. Eğer görüşemezsek dediklerimi unutma. Annene de selamlarımı söyle olmaz mı? Sonra seni çok sevmiş olan üçüncü sınıf öğretmenini arada bir hatırla, ha!..

Ağlamaya başladım.

– Başını eğ bakayım, dedi.

Eğdim. Saçlarımı öptü.

– Haydi git, dedi ve başını duvardan tarafa çevirdi.

Kavga



Franti, okuldan kovulmuştı ya, hani şu arsızın arsız. İntikam almak istemiş. Niyeti Stardi'yi bir güzel benzetmek.

Stardi'nin peşinden, şapkasını yana eğmiş olarak giyen Franti bir serseri gibi ilerlemeye başlamış. Olup bitenleri kız kardeşim görmüş, ondan dinledim.

Stardi o sırada başka bir okulda okuyan kız kardeşini almaya gidiyormuş. Franti, Stardi'yi kızdırmak için ilkin kız kardeşinin saçını çekmiş.

Franti, "Nasıl olsa Stardi bana el kaldırmaya cesaret edemez, ben de ona yapacağımı yaparım." diye düşünmüş.

Franti iri yarı ve güçlü kuvvetli olmasına rağmen, Stardi ona ağzının payını vermek için üzerine atılmakta hiç de geç kalmamış.



Dövüşmeye başlamışlar. Kimse onları ayıramamış. Okuldan çıkan kız öğrenciler korkudan çil yavrusu gibi dağılmışlar, kenarda durup korkulu gözlerle onları seyretmişler. Franti, balyoz gibi yumruklarla Stardi'yi dövmeye başlamış. Gözlerini morartmış, kulağının arkasını yırtmış.

Stardi'nin burnundan oluk gibi kan akmaya başlamış. Fakat Stardi, cesaretini kaybetmemiş hiç. Bir ara Franti'yi altına bile almış, başlamış yumruk atmaya.

Bir kadın pencereden bakıp,

– Aferin sana, diye bağırmış.

Yani seyredenler aradaki eşitsizliğe bakıp Stardi'yi tutuyorlarmış.

Herkes Stardi için tempo tutmuş.

– Ha cesaret!..

– Ha gayret!..

– Cesur çocuk, diyorlarmış.

Franti'ye ise,

– Canavar, haydut, alçak, diye bağırıyorlarmış.

Tam bu sırada Franti bir bıçak çekmesin mi!..

Oradan geçen bir bay, hemen onlara doğru koşmaya ve Franti'nin elinden bıçağı almaya çalışmış. Ama Stardi daha çevik davranmış ve iki eliyle birden Franti'nin eline sarılarak bıçağı almış. Başkaları da yetişip bunları iyice ayırmışlar.

Ama zafer Stardi'ninmiş. Etraftan Stardi'nin sırtını ovuşturup Franti'yi lanetlemişler.



Stardi aslında bunlara da pek aldırmamış. Görevini yapmış olmanın rahatlığıyla dağılan kitap ve defterlerini toplamış.

Kız kardeşim diyor ki:

– Onun giderken kardeşine “Haydi bir an önce eve gidelim, çünkü çok dersim var.” dediğini duydum.

Acıklı Bir Olay Daha



Gün akşam oldu. Derossi, kocası hapisten dönen sebze satıcısının önünden geçerken onların sırrını bilen biri olarak daha ilgili davranıyordu.

Crossi'yle de dost olmuşlardı. Ona çeşitli hediyeler veriyordu. Bu durum zavallı anneyi de pek sevindiriyordu. Günün birinde o da Derossi'ye bir şey uzatarak,

– Lütfen bunu kabul et, dedi.

Uzattığı kurdeleli bir paketti. Derossi:

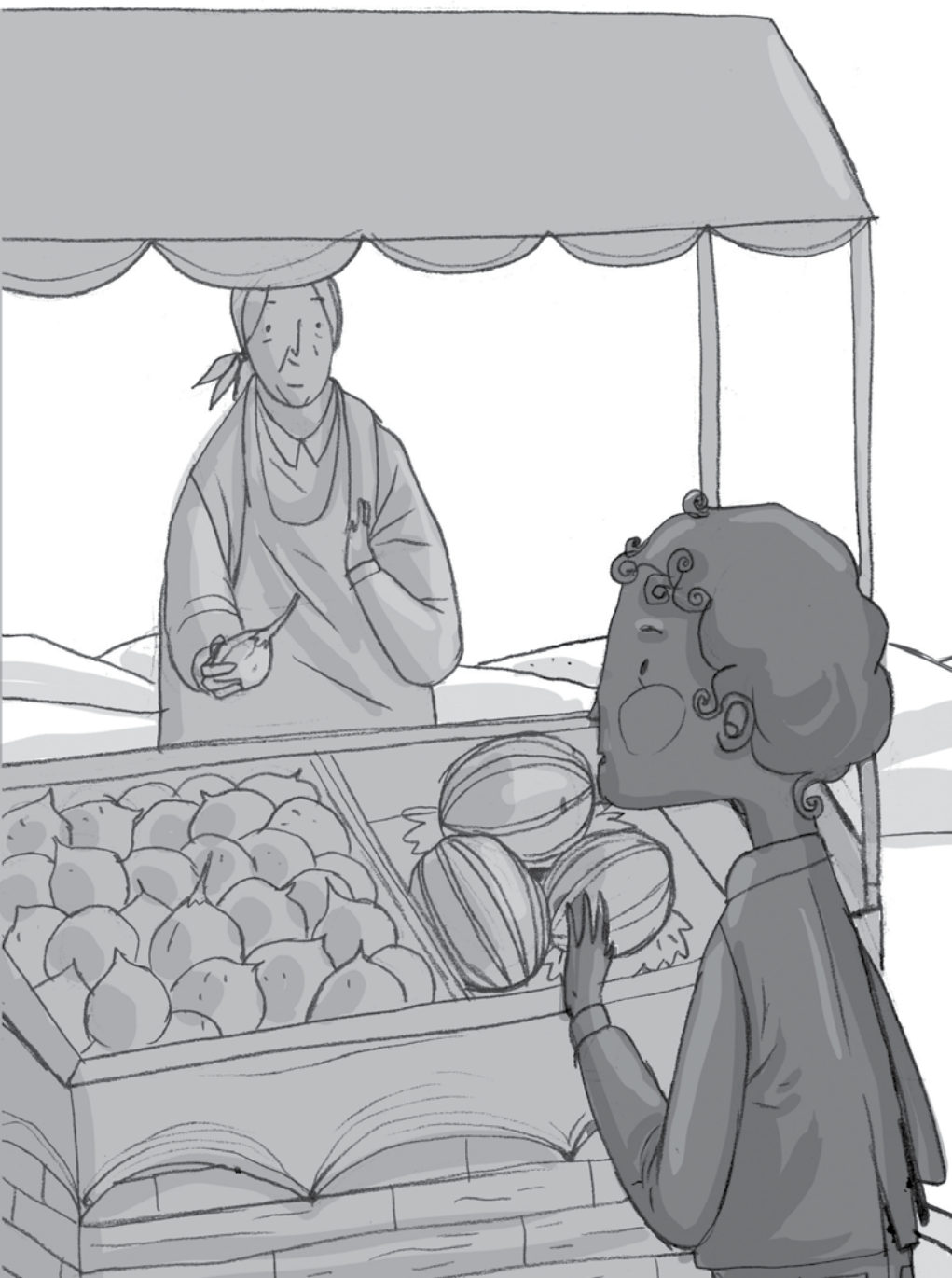
– Bunu oğlunuza verin lütfen, diyerek almak istemedi.

Kadın bu hareketi üzüntüyle karşıladı.

Derossi:

– Size saygısızlık etmek niyetiyle yapmadım. Lütfen yanlış anlamayın, dedi ve paketi almamakta ısrar etti.

Bunun üzerine kadın yandaki sandıktan bir demet turp alıp uzattı.





– Hiç olmazsa bunu kabul edin, dedi.

Fakat Derossi:

– Hayır. Crossi için her zaman her şeyi yapacağım ama hiçbir şey kabul edemem, diyerek bunu da almadı.

Sonra da oradan ayrıldı. Fakat bununla kalmadı. Akşam Crossi'nin solgun yüzü, kederli bakışlı babası geldi. Öyle bakıyordu ki Derossi'ye, şu tahta mürekkep hokkası işini bildiğini anladığı belli oluyordu. Hüzünlü bir sesle,

– Oğlumu seviyorsun, neden, diye âdeta ısrarla sordu.

Derossi turp gibi kızardı. Ona, “O sakat ve talihsiz bir çocuk. Siz de öyle. Ama suçunuzun cezasını asil bir şekilde çektiniz. Tertemizsiniz” diyebilmeyi çok isterdi.

Bunları diyemedi. Üstelik birini öldürmüş olan bu adamın karşısında biraz da ürperdi. Korktu ondan. Öyle kalakaldı. O zaman adam ona eğilerek,

– Oğlunu seviyorsun ama babasını sevemiyorsun değil mi, dedi.

– Yoo hayır, dedi Derossi. Tam tersine, diye haykırdı.

O zaman adam gülümser gibi oldu. Ama hâlâ hüzünlüydü.

Elini Derossi'nin boynuna atmak ister gibi bir hareket yaptı ama buna cesaret edemedi.

Sadece saçına dokundu onun. Sonra da saçı tutan elini ağzına götürerek öptü ve oğlunun elinden tutarak oradan hızla uzaklaştı.

Ödül Dağıtım Günü



Son dersin bitiminde müdür sınıfa girdi.

– Güzel bir haberim var, dedi ve Coraci, diye seslendi.

Bu Calabrialı öğrenciydi. Ona,

– Yarın ödül dağıtılacak. Ödüller verilirken o ödülleri taşıyanlardan biri olmak ister misin, diye sordu.

– Evet, dedi o başıyla.

Müdür:

– Bu şekilde temsilcilerin bölgenin her tarafından olmalarını istiyoruz. Böylece bir de Calabrialı temsilcimiz olmuş olacak, dedi.

Müdür durumu anlattıktan sonra öğretmenimiz:

– Demek ki Coraci, Calabria milletvekili oluyor, dedi.

Gülerek el çırpıtık.

Onu omuzlarımıza alarak taşımaya başladık. Ta bizi böyle görüp gülmeye başlayan siyah sakallı birine rastlayıncaya kadar.



– Bu bey benim babam, dedi Coraci.

Ödülün dağıtılacağı tiyatro tıklım tıklım dolu. Salon, balkon, her taraf... Birçokları ise ayakta. Onlara sandalyeler falan taşınıyor.

Öğretmenler, babalar, anneler, işçiler, memurlar, hanımlar, beyler... Herkes mutlu.

Sahnede sandalyeler var. Bunlara oraya oturacak olanın adı yazılmış. Bir köşede ise masa üstünde kurdelelerle sarılmış ödülleri duruyor. Bir yığın hâlinde.

Şehir bandosu heyecanı ve mutluluğu bir kat daha artırıyor. Öğretmenlerde bir telaş. Ödül alacak olanları sıraya sokuyor, onlara bir kere daha sahnede nasıl davranacaklarını anlatıyorlar. Anneler de araya sokuluyor, yavrularının son bir defa yakalarını düzeltiyor, kurdelelerini sağlamlaştırıyor, saçlarını bir kere daha tarıyorlar.

Annem, babam ve kardeşimle salona girdim. Birinci sınıf öğretmenimi gördüm. Fena hâlde öksürüyor. Çok hasta. Onun için çok korkuyorum. Sevinçli günlerde mutlaka bir de hüzün verici bir şey vardır.

Arkadaşlarımın çoğu orada. Anne ve babaları da var. Onları da hep tanıyorum.

Saat tam ikide bando vurmaya başladı. Aynı anda vali, belediye başkanı, valinin yardımcıları falan içeri girdiler. Sahneye çıktılar ve kendilerine ayrılmış koltuklara oturdular. Resmî giyinmişler.



Müzik öğretmeni elinde minik bir sopayla ortaya ilerledi ve onun bir hareketi ile çocuklar ayağa fırladı. Koro hâlinde şarkılar söylemeye başladılar.

Yedi yüz çocuk birden şarkı söyleyince insan bir tuhaf oluyor. Yürek coşturan bir hava. Şarkılar bitti ve ödül merasimini başlatmak üzere küçük bir telaş oldu.

Öğretmenim bir köşede yerini almıştı. Sahnede ödül alacak olanları sırası geldikçe okuyup çağıracaktı.

Bir müddet ödülleri taşıyacak olan çocuklar beklendi. Bunlar on iki kişiydi ve her biri ülkenin bir başka yerinden seçilmişti. Tıpkı bizim Coraci gibi.

Hepimiz bunların salona gireceği kapıya bakıyorduk. Birden koşarak girdiler. Sevinçle alkışladık onları.

Ön sıralardan bir ses:

– İşte bütün İtalya burada, diye bağırdı.

Bu söz büsbütün heyecan doğurdu ve alkışlar bir kat daha arttı.

Çocuklar sahneye vardılar ve belediye başkanının önünden geçtiler. Başkan onları teker teker öptü. Bir başka bey bunların geldikleri bölgelerin isimlerini söylüyordu. Floransa, Napoli, Palermo gibi... Biz de onları alkışlıyorduk.

Sonra hepsi ödüllerin bulunduğu masanın önünde durdu. Bir süre sonra ödül töreni başladı.

Öğretmenim ödül alacak olanın ismini söylüyor, o da sahnenin iki yanındaki merdivenden sahneye çıkıyor ve ken-



disine ödülü verecek olan beyin önüne gidiyordu. O beye ise ödülü, masanın yanındaki temsilciler getiriyordu. Görülmeye değer bir durum.

Minicik çocuklardan büyüklere doğru gidiyor ödül alma sırası. Bu küçükleri göreceksiniz. Bazıları sahneye çıkınca ne yapacaklarını bilemeyip şaşkın şaşkın bakınıyorlar.

Anaokulu çocukları bunlar. Herkes gülmekten kırılıyor. Biri sahneden inerken düştü. Herkes ayağa fırladı ve kalabalık, tek ses hâlinde bir çığlık attı. Neyse ki bir şey olmamış.

Onları merdivenin hemen yanında anneleri karşılıyor. İlk tebrik eden onlar oluyor, çocuklarını kucaklayıp götürüyorlar.

Ödül veren beyler, biz duymuyoruz ama çocuklara güzel şeyler söylüyor, başarılarının devamını diliyorlar.

Sıra bizim okula gelince heyecandan duramaz oldum. İşte asıl sevindirici ve eğlendirici olan sahneler bunlar. İnsan tanıdıklarının işleriyle daha ilgili oluyor. Ödül alan hemen her çocuğu tanıyorum. Alt sınıflardan veya üst sınıflardan olsunlar, her biri ile en azından bir iki kelime konuşmuşluğumuz var. Bir kısmını ise uzaktan hep yanlış tanımışım.

– Aaaa, diyorum. Bu da mı?

Neyse öğretmenim okumaya devam etti.

– Guilo Robertti.

Hatırladınız mı, yüzbaşının oğlu, hani küçük bir çocuğu tramvayın tekerlerinin arasından kurtarmak uğruna kendi ayağını feda etmiş olan Robertti.



Koltuk değnekleriyle sahneye çıkması hepimizin gözle-
rinin yaşarmasına neden oldu.

Alkışlar, bağırışlar ortalığı âdeta inletti. Robertti'nin ba-
şına defne dalı taktı biri. Onu kutladılar. Birçokları gözyaşı
döküyordu.

Diğer okulların ödül almaları da bitince konuşmalar
yapıldı. En son vali muavini konuştu.

– Sizlerin bu başarısı uğruna gece gündüz çalışan, yorulan
ve ölen öğretmenlerinizi unutmayın, diye sözlerini tamamladı.

O zaman herkes geriye döndü ve balkonda toplu olarak
oturan, şimdi ise hep birlikte ayağa kalkan öğretmenleri
alkışlamaya başladı.

Son defa sahnedeki on iki temsilciyi candan alkışladık
ve dağıldık.

Duvar Ustası Hasta



Hem de çok hasta.

Onu yoklamaya gittik. Giderken de para toplayıp üç tane kocaman portakal aldık.

Dev yapılı babası karşıladı bizi. Yüzü çok kaygılıydı.

– Kimsiniz siz, diye sordu.

– Arkadaşımız, dedik. Ona portakal getirdik. Hem de irilerinden.

– Ne yazık ki onları yiyebileceğini sanmıyorum, dedi bizi içeri alırken.

Bir yandan da gözlerini siliyordu.

Yatağının yanına gittik. Yüzü bembeyaz. Zorlukla nefes alıyor. Uyuyor gibi. Yastığının yanına bir portakal koyduk. Kokusu uyandırdı galiba. Bize tanımadan baktı. Elini uzattı. Garrone elini tuttu.



– Yakında okula dönersin, öğretmen seni benimle bir sırada oturtacak, dedi.

Duvar Ustası cevap bile veremedi.

Annesi ağladı.

– Zavallı yavrum, zavallı yavrum, diyordu.

Duvar Ustası biraz açılır gibi oldu.

Annesini susturdu. Sonra da bize,

– Gidin, dedi. Gidin, burada kalıp da bir hastanın yanında ne yapacaksınız?

Ölmüş gibi gözlerini yeniden kapadı. Annesine yardımcı olmak istedik. Bizi kapıya kadar götürdü. Tam merdivenlerden iniyorduk ki içerden Duvar Ustası'nın sesi geldi.

– Garrone, Garrone, diye sesleniyordu.

Hep birlikte koştuk.

Meğer günlerdir ne konuşuyor ne de konuşulanları dinliyor veya anlıyormuş.

Bu olay annesini ve babasını çok sevindirdi. Bunu iyi bir işaret olarak kabul ettiler ve sevinç gözyaşları döktüler.

Bizim de gözlerimiz doldu.

Nihayet İlkbahar



1 Nisan, ohh!..

Bu sabah hava güneşli, ortalık pırıl pırıl.

Okulda çok neşeliydim. Sevinecek o kadar çok şey var ki... Bir kere gidip kralın gelişini seyredeceğiz. İçimizden birinin babası kralı tanıyormuş üstelik. Sonra Duvar Ustası yavaş yavaş iyi oluyor.

Sonra ne bileyim ben, annem beni çocuk yuvasını gezdirmeye götürecektir.

Daha da var sevinecek şeyler. Ama herhâlde en önemlisi şu havanın güzelliği, neşe saçışı... Havada ot ve toprak kokusu insanı kırlara doğru çekiyor.

Öğretmen ders anlatıyor, civardan ise demircinin vuruş sesleri, çocuğunu uyutan bir annenin söylediği ninni sesi geliyor.



Her zaman duyuluyor mu bunlar, yoksa bugüne mi özel?

Öğretmen de farkında olup bitenlerin.

Şöyle diyor:

– Parıl parıl bir dünya. Bir anne yavrusu için ninni söylüyor. Bir demirci çalışıyor, bileğinin emeğiyle kazanıyor ekmeğini. Ve öğretmenlerini dinleyen öğrenciler. Ne güzel bütün bunlar, ne güzel bütün bunlar çocuklar değil mi?

Dersler bitince çıktık. Evet, yalnız ben değil, herkes neşeli bugün... Evde anneme,

– Çok sevinçliyim bugün, neden acaba, dedim.

– Çünkü hava güzel, çünkü vicdanın rahat, diye cevap verdi.

Spor Saati



Havalar çok güzel gittiği için spor saatinde açık havaya çıktık.

Burada aletli jimnastik yapıyorum. Nelli'nin annesi oğlunun bu hareketleri yapmasının mümkün olmayacağını belirterek müdüre başvurmuş.

Ama onu yatıştırmışlar. Korkacak bir şey olsa biz yaptırır mıyız, demişler.

Anne asıl aletli jimnastik sırasında başkalarının Nelli'yi inciteceğinden endişe ediyormuş meğer. Ama şimdi Nelli de bizimle beraber çalışacak.

Dikey çubukların oradayız. Bunlar bir hayli yüksek. Tepe sine çıkıp dimdik duracaksın. Derossi'yle, Coretti maymunlar gibi tırmanıverdiler. Her birimiz tırmanıyor sonra iniyor-duk. Nefes nefese kalıyorduk. Sonunda Nelli de tırmanmaya



başladı. Yüzü kıpkırmızı oluyordu bunu yaparken. Güçlük çekiyordu. Öğretmen onun bu hâlini görünce,

– Aşağı in, dedi.

Amma Nelli mutlaka çıkmak ve başarısız bir duruma düşmemek istiyordu. Bu nedenle tırmanmaya devam etti.

Bazıları onu,

– Haydi Nelli, ha gayret, diyerek alkışlıyordu.

Nelli böylece son kısma yaklaştı ve başardı. Ter içinde çubukların üstünde ayağa kalktı.

Bahçe duvarının üstündeki parmaklıkların arasında bir de baktık ki annesi!.. Nelli'nin tırmanışına bakmaya cesaret edemeden başı öbür yana çevrili duruyor, geziniyor.

Nelli başarmıştı ve biz de onun sevincine katılıyorduk. Annesi onu dersten sonra karşıladı ve sordu:

– Nasıl geçti çocuğum?

Fakat onun yerine bizler cevap verdik:

– Harikaydı...

Ben de Hastalandım



Babamla uzun ve tatlı bir kır gezintisi yaptık. Dönüşte ise kötü şekilde hastalanıp yatağa serildim.

Kısa zamanda daha da ağırlaştım ve hayati tehlike başladı. Annem hıçkırarak ağlıyor. Babam başımda, saçları darıadağın olmuş, solgun ve yorgun gözleriyle bana bakıyor durmadan.

Erkek kardeşimle kız kardeşim yaramazlık yapıyorlar hatta konuşurken bile fısıltıyla konuşuyorlar.

Onların bu hâli bana hem dokunuyor hem de beni korkutuyor. Hele doktor, başka hastası yokmuş gibi hep yanımda. Demek ki benden ağırı yok.

Hep bir şeyler söylüyor. Ama artık anlamıyorum. Hayal meyal birtakım insanlar, birinci sınıf öğretmenimi gördüm galiba, üzerime eğilmiş bakıyordu. Öksürmemeye çalışıyordu. Böyle bir şey işte.





Beni öperken sakalı yüzüme değdi. Evet, sınıf öğretmenim olmalı bu. Crossi'yi, Derossi'yi, Calabriali'yı, Garrone'yi de hatırlar gibiyim.

Hepsi bu. Karanlık, puslu, sisli, dağınık bütün çehreler... Sonra kaç gün geçti bilmiyorum birden kendime geldim. Rüya mıydı, kâbus mu? Anlaşılan atlattım ve iyileşiyorum. Artık acıkabilir, acıktığımı söyleyebilir hatta nazlanabilirdim.

İyileşiyorum. Çünkü kız kardeşim bağırabiliyor, erkek kardeşim koşuyor, şarkı söyleyebiliyor. Ağır hasta olsaydım bunları yaparlar mı hiç. Ah, onları nasıl seviyorum.

Ne olur koşun, bağırın, şarkılar söyleyin. Çünkü iyileşiyorum. Küçük Duvar Ustası geldi. Ne yaptı bilin bakalım. Ah tabî, tavşan gibi yaptı yüzünü ve beni güldürdü. Hem de şimdi daha çok buruşuyor yüzü. Çünkü hastalıktan sonra çok zayıflamış.

Coretti ile Garoffi de geldi. Precossi de gelmiş ama uyuyormuşum. Kıyamamış uyandırmaya, yanağını elime koymuş, bir süre öyle durmuş. Babasının kömürcü dükkânından çıkıp geldiği için yüzü gözü kömür tozu olduğundan, pijamamın kolunda kara lekeler var.

Bu izlere sevgiyle baktım. Öpmek istedim. Şimdi içimde büyük bir özlemle yatıyorum. Okulum, öğretmenlerim ve arkadaşarımla ilgili sayısız görüntü var gözlerimin önünde.

Ben bunları düşünürken annem ortalarda ev işleriyle uğraşıyor.



Hastalığım herkesi perişan etti. Annem öyle zayıflamış ki...

Arkadaşlarım beni hiç yalnız bırakmadılar. Arkadaşlık ne güzel şey. Ne yazık ki hepsiyle bir gün ayrılacağız. Sınıf arkadaşlarımla bir süre daha beraber olacağız ama beşinci sınıftan sonra her birimiz bir tarafa dağılıp gideceğiz.

Şimdiden, sanki o günler gelmiş gibi onları müthiş bir şekilde özledim.

Okula Dönüş



Gözlüklü doktor amca “Artık okuluna gidebilir.” dediği an, kalbim çarpmaya başladı.

O günü hiç unutamam. Okulum, sınıfım ve arkadaşlarım sanki değişmiş. Bir yabancı gibi girdim sınıfa. Ama fazla sürmedi. Hemen, bir iki ders sonra eskisi gibi oluverdi. Ne yazık ki benim için bu önemli ve sevinçli gün, kara bir haberle soldu.

Öğretmenimiz:

– Garrone arkadaşınızın başına bir çocuk için felaketlerin en büyüğü geldi. Annesi öldü, dedi. Acısını tahmin edemezsiniz. Ona saygı ile davranın. Sakın şaka yapmayın.

Sonra Garrone geldi. Ona bakmak dayanılmazdı. Güçlkle ayakta durabiliyordu. Tanınmaz hâldeydi.

Hiçbirimiz nefes bile almıyorduk. Bu hava onu büsbütün bozguna uğrattı ve katıla katıla ağlamaya başladı. Ah zavallı... Öğretmen onu bağrına bastı.



– Ağla, dedi. Ağla zavallı çocuk ama asla cesaretini yitirme, annen çok iyi bir kadındı. Sen de çok iyisin.

Sonra onu sırasına, benim yanıma getirdi.

Çoktandır kitaplarına el sürmemişti. Ona hiçbir şey söyleyemedim. Kitabını dalgın dalgın açtı. Orada, bir okuma parçasının üstünde çocuğunun elinden tutmuş bir anne resmi vardı. Onu görünce tekrar ağlamaya başladı.

– Ağlama, dedim.

Karşılık vermedi.

Okul dağılınca hepimiz sessizlik içindeydik. En ufak bir şeyin onu inciteceğinden korkarak saygılı olduk. Çıkışta annem beni karşıladı. Koşarak onu öptüm. Ama annem hemen beni itti. Garrone'ye bakıyordu. O da bize sanki şöyle diyordu:

– Anneni öpüyorsun, bense onu bir daha öpemeyeceğim.

Yangın Var



Bu sabah ders çalışırken alışık olmadığımız sesler duyduk. Sonra eve iki itfaiyeci girdi. Babamdan etrafı kontrol etmek için izin istediler.

Bacaların birinden alevler çıkıyormuş ama nereden olduğunu anlayamamışlar. Babamla birlikte itfaiyeciler tek tek duvarları kontrol ettiler. Kulaklarını dayayıp dinlediler.

Babam bir yandan bana,

– İşte esaslı bir kompozisyon konusu sana diyordu.

İtfaiyecilerden biri buna ilgi duydu.

– Sana bir olay anlatayım da onu yaz, dedi ve anlatmaya başladı:

Bir gece tiyatrodan çıkanlar Roma Sokağı'nda başka bir kalabalıkla karşılaştılar. Bir ev alevler içinde çıra gibi yanıyordu. Alevler bacalardan ve pencerelerden çıkıyor, pencerelerde bir an birileri beliriyor sonra çığlıklar atarak



ortadan kayboluyorlardı. İnsanlar “Bunlar diri diri yanıyor, bir şeyler yapalım.” diye çırpınıyorlardı. Bereket itfaiye arabası zamanında yetiştı.

Dört itfaiyeci çıktı arabadan. Dördü birden binaya daldı. Bu sırada üçüncü kattaki pencerelerden birinde bir kadın belirdi. İçeride durması imkânsızdı. Pencerenin kenarına ata biner gibi oturdu. İçerden alevler, dumanlar taşıyordu. Kadıncağız bunlardan korunmak için durmadan eğiliyor ve bağıırıyordu.

Derken itfaiyeciler ikinci kata geldiler. Bir duvarı yıktılar. Herkes:

– Üst kata, üst kata, diye bağırdı.

Fakat oraya erişebilmeleri için dama çıkmaları gerekti. Canla başla çalıştılar. Damdan dama panter gibi sıçradılar. Nihayet üçüncü kata eriştiler. Üçüncü kattakiler bir odada sıkışıp kalmışlardı. Ölmeleri an meselesiydi.

İtfaiye onbaşı gerektiği kadar ilerleyince elindeki bal-tayla oraya açılan bir delik açmayı başardı. Kadın hâlâ camın kenarında ümitsizce oturuyordu.

Aşağıdan halkın bravo, çok yaşa sesleri arasında önce onbaşı sonra diğerleri içeri daldılar.

Şimdi içerdekilere itfaiyeciler de katılmış oldu. Onlar da mı yanacak yoksa... Hayır, bu sırada uzun itfaiye merdiveni geldi. Pencereye yanaştı. Sonra içerdekilerin tehlikeli biçimde tek tek merdivene alınışları başladı.



Merdiven pencereye iyice yanaşamamış, bunun için de bir itfaiyeci bir ayağı pencerede bir ayağı merdivende, havada dimdik durarak bir köprü meydana getirmişti.

Halk, yüreği ağzında bunları izliyordu. Tek tek kurtarılan insanlar aşağı alındıktan sonra itfaiyeciler de indiler. En son onbaşı indi.

Cesur onbaşı... Ölmekte olan birinin çılgılığını duyunca kendini tehlikeye attı. İşte kahramanlık budur. Bu olaydan sonra ismi dillere destan oldu.

Bu hikâyeyi dinledikten sonra kompozisyon konusu yapmayı düşünüyordum ki babam:

– İşte o onbaşı, demesin mi!

Arkama döndüm. İki itfaiyeci. Bunlardan birinin kolunda şeritler var. Babam birini gösterdi.

– Onbaşı Robbino'nun elini sık, dedi.

Onbaşı elini uzattı bana. El sıkıştık sonra beni selamladı ve çıktılar.

Babam:

– Bunu hep hatırla!.. Çünkü ömrün boyunca sıkacağın ellerin içinde bununki kadar şerefli bir el bulunmaz, dedi.

Yaz Geldi



Ders yılı sonu havasını duymaya başlayacak kadar zaman ilerledi.

Haziran geliyor neredeyse. İki ay kaldı. Çocuklar şimdiden yazlık elbiseler giyerek dolaşıyorlar. Bahçede jimnastik aletlerinin üzerine çiçekli ağaçların gölgesi düşüyor.

Saçlar kesiliyor, incecik çıplak boyunlar ortaya çıkıyor. Başlıklar, atkılar çoktan raflara kaldırıldı. Rengârenk gömlekler, kravatlar, elbiseler görülüyor. Çocukların birçoğu ise okula, sanki evden kaçmışlar gibi şapkasız geliyorlar.

Bir çocuk baştan ayağa kırmızılar giymiş. Sanki bir ıstakoz.

Okula denizci kıyafetiyle gelenler de var. Fakat Duvar Ustası'nı görmelisiniz. Başına kocaman bir hasır şapka geçirmiş. Tıpkı bir abajuru andırıyor. Bu kıyafet içindeyken



yüzünü buruşturması görmeye değer. İki kat fazla güldürüyor görenleri...

Öğretmenler yaşadı! Çocuklar kucak dolusu çiçek toplayıp getiriyorlar onlara. Ah ne güzel bir armağan, nasıl güzel bir sevgi göstergesi bu çiçekler!

Öğretmenlerin gözleri ıslı ıslı. Artık herkes tatili düşünmeye başladı. Her gün biraz daha sabırsızlanıyoruz.

Annesi ölen Garrone eskisinden daha zayıf, daha solgun. Onu, bir de gittikçe daha çok öksüren birinci sınıf öğretmenimi gördükçe çok üzülüyorum.

Şimdi onu ne zaman görsem eskisinden daha hasta olduğunu anlıyorum. Beli iki büklüm olmuş durumda.

Haziran



Sıcaklar birden bastırdı. Her taraf buram buram tütüyor. Artık yaza girdik. Hepimizde aşırı bir yorgunluk... Eskisi gibi koşamıyor, cıvıldaşamıyor, gülüşemiyoruz. Hele Nelli, sıcağa hiç dayanamıyor. Geçen sınıfta bir iki sallandı sonra da defterinin üzerine başını koyup uyumaya başladı.

Garrone de öğretmen görmesin diye Nelli'nin önüne bir defter koydu. Şimdi ders çalışabilmek için büyük güç sarf etmek gerekiyor.

Uzakta büyük gölgeli ağaçlar görüyoruz. Onların altında mışıl mışıl uyumak ne kadar güzel olurdu kim bilir.

Bugünlerde tek tesellim, okuldan çıkınca beni bekleyen annemi görmek.

– Çok yorulmadın ya Enrikocuk, diye soruyor.

Her sabah erkenden ders çalışayım diye beni uyandırırken,



– Ha gayret birkaç gününüz daha kaldı, diye beni teşvik ediyor.

Sıcakta jimnastik dersimiz daha bir zor geçiyor. Tırmanmak, atlamak bizi tere boğuyor.

Sınıfta ikinci uyuma olayı Coretti'nin başına geldi. O gün sabahleyin herhâlde çok odun taşıyarak yorulmuş. Başını sıraya koyup mışıl mışıl uyumaya başlayınca ona yakın oturan kömürcünün oğlu, öğretmene,

– Efendim, bu sabah çok çalıştı dükkânda, çok yorgun, dedi.

Bunun üzerine öğretmen ses çıkarmadı. Ders devam edip gitti.

Dersin sonunda öğretmen gelip yüzüne üfleyerek onu uyandırdı. Uyanan Coretti korkuyla gözlerini açtı. Öğretmene suçlu suçlu bakıyordu. Ama öğretmen:

– Zıyanı yok Coretti, hiç zıyanı yok. Sen tembellikten değil, yorgunluktan uyuyorsun. Haydi ders bitti, git de yüzünü yıka, dedi.

Öğretmenin Ölümü



Birinci sınıf öğretmenim, uzun zamandır çektiği hastalığa yenik düşerek öldü. Dün okul müdürü sınıfımızdaydı. Şöyle bir konuşma yaptı:

– Öğrencileri onun ne kadar değerli bir öğretmen olduğunu ve çocukları ne kadar çok sevdiğini bilirler. Korkunç bir hastalıkla pençeleşip duruyordu. Ama sanki hasta değildi. Sanki bunun farkına bile varmak istemiyordu. Görevine hiç yılmadan devam etti. Çok fedakârdı. Belki böyle olmasaydı bir de geçinmek için çalışmak zorunda kalmasaydı tedavisini yaptırabilirdi. Hiç olmazsa biraz dinlenebilseydi, belki biraz daha yaşardı. Ama son gününe kadar sizlerin arasında olmak istedi. Öğrencileriyle vedalaştı. Emin olun öğrencilerini bir kere daha göremeyeceğini çok iyi biliyordu. Onlara öğütler vererek gitti. Hepsini tek tek öptü. Öğrencileri de o da hıçkırarak ağlıyordu. Onu hep hatırlayın.



Benim gibi Precossi de onun öğrencisi olmuştu. Başını sıraya koydu ve ağlamaya başladı.

Dün okul çıkışı cenaze evine gittik. Evin önünde iki atlı bir cenaze arabası duruyordu. Başta müdür olmak üzere bütün öğretmenler oradaydı.

Öğrenciler, anneleri ve babalarıyla birlikte gelmişlerdi. Diğer sınıflardan da çok öğrenci vardı. Herkesin elinde demet demet çiçekler görülüyordu.

Cenaze arabasının her tarafı çiçeklerle kaplanmıştı.

Arabanın ön tarafına pembe güller konmuştu.

“Eski dördüncü sınıf öğrencilerinden biricik öğretmenlerine...” yazılı kocaman bir çiçek kümesi vardı.

Tabut arabaya yerleştirilirken herkes ağlamaya başladı. Bu yılki öğrencileri çığlıklar atıyorlardı.

Onları öyle görünce öğretmenin gerçekten öldüğüne inandım. Sanki o ana kadar sadece bir kelimedenden ibaretti ölüm.

Yol boyunca birikmiş olanlar bakıyorlardı.

– Bir öğretmen ölmüş, diyorlardı.

Çocukların velileri de ağlıyordu. Sonunda evlerimize döndük.

Ne kadar iyiydi. Herkese karşı da bana karşı da ne kadar iyi yürekli davranırdı. Pek az olan kitaplarını öğrencilerine bıraktı. Diğer eşyalarını da; mesela kalem kutusunu, mürekkep hokkasını ve kalemlerini de öğrencilerine vasiyet etmişti.





Bir vasiyeti de mezarlığa en küçük öğrencilerin yani birinci sınıf öğrencilerinin gelmesini istememesiymiş. Onların ağlamalarını düşündükçe çok üzülüyormuş.

Hayatı boyunca hep iyilikler yaptı ama buna karşılık büyük acılar çekti.

Böyle öldü.

Elveda öğretmenim, elveda...

Okul Bitiyor



Birinci sınıf öğretmenim dayanmış ve okulun bitişine kadar görevini sürdürmek istemişti. Bunu başardı sayılır çünkü okulun bitmesine sadece üç gün kala öldü.

Bugün ve yarın bir de öbür gün gideceğiz okula sonra da tatile gireceğiz.

Şöyle bir bakıyorum geçen günlere. Bir hayli ilerleme kaydettim. Daha iyi okuyor, daha iyi yazıyorum. Aritmetiğim bir hayli düzeldi. Her şey güzeldi. Eğer birinci sınıf öğretmenim ölmemiş olsaydı bu yıl çok daha mükemmel geçmiş olacaktı.

Düşünüyorum da ben, bunu elde etmek için çalışanlardan sadece biriyim. Benimle birlikte gayret eden başkaları da oldu. Hem de kaç kişi, başta öğretmenim, annem, babam, arkadaşlarım...

Herkese teşekkür etmek istiyorum.

Evet, okul biterken ben de bu durumumu sağlayan her-



kese teşekkür etmek istiyorum. İlkın, sevgili öğretmenim sana teşekkür ederim.

Bizi eğitirken bir an yılgınlık göstermedin. Hemen hemen hiç kimseyi cezalandırmadın. Franti, evet bir tek o ama biliyoruz ve gözlerimizle gördük ki o konuda elinden gelen her şeyi yaptın. Ama o bunu anlamadı.

Hepimize karşı son derece anlayışlıydın. En büyük teşekkür sana!..

Ya Derossi... Onun yardımlarını nasıl unuturum!

Hiç sıkılmadan, kızmadan bana her şeyi, anlamadığım her şeyi bir bir açıkladı.

Sınavlardaki güçlüklerin birçoğunu onun yardımıyla hallettim.

Ya Stardi, o gayretli hâliyle bana cesaret verdi.

Ona da teşekkürler.

İyi kalpli cömert Garrone... Etrafındakilerin de senin gibi iyi ve cömert olmasına o kadar yardım ettin ki önümüzde senin gibi iyi bir örnek olmasaydı, insanlık yolunda bu kadar yol alamazdık.

Precossi ve Coretti, onlar da dükkânlarındaki yorucu çalışmalardan yılmadan, ara vermeden okullarını sürdürdüler. Bize güzel bir örnek de onlar oldular.

Bütün arkadaşlarıma teşekkür ederim.

Fakat asıl teşekkür etmem gereken biri herhâlde babamdır. Benim ilk öğretmenim odur. Bizim için çalıştı ama hiçbir



sıkıntısını bize belli etmedi. Güzel öğütler verdi. Hiçbir zaman cezalandırmayı düşünmedi. Daima affetti.

Ya sen anne? Yumuşak kalpli, pırlanta anneciğim! Onun o sıcak ilgisi olmasaydı değil başarılı olmak, acaba hayatta kalabilir miydim?

Hastalığım sırasında başımda bekleyişini, uykusuz geceler geçirişini nasıl ödeyebilirim... Benimle birlikte çalıştı, yoruldu, ağladı, üzüldü ve her gün bütün işlerinin arasında, üşenmeden okula kadar gelip kapılarda çıkmamı bekledi.

İşte hepinizin önünde diz çökerek, sizlere teşekkür ediyorum.

Sınavlar



İşte sınavların sonu geldi.

Okulda ve çevresinde, çocuklar, veliler... Bu kalabalık içinde sadece sınavlardan söz ediliyor. Dünya sınavdan ibaret olmuş durumda.

Anneler, çocukları son bir defa,

– Aman dikkat et!.. Gayretli ol! Çok dikkatli ol, diye uyarıyorlar.

Son sınava girdiğimizde öğretmen Coretti soruları yazdırdı.

Öğretmenimiz civcivlerinin etrafında koruma duygularıyla dolaşan bir anne tavuk gibi sıraların arasında dolaşıyor.

– Heyecanlanmayın, sakın olun, dikkatinizi dağıtmayın, diye öğüt veriyor.

Heyecan içinde ümitsizlikle duran birini görünce onu bir



nükte ile güldürüp moralini takviye ediyor. Karşısına geçip ağzını bir aslanınki gibi açıyor, onu yutacakmış gibi yapıyor.

Camdan bakınca dışarıda bir aşağı, bir yukarı dolanan velileri görüyorum. Precossi'nin babası da bunların arasında. Doğruca dükkândan gelmiş olmalı ki yüzü kapkara.

Sebze satıcısı kadın da orada, Crossi'nin annesi. Babamı da gördüm bir ara, gelip yüzünü cama dayadı ve bana baktı. Göz göze geldik. Bana güç verdi sevgili babacığım...

Tam saat on ikide kâğıtları topladılar. Yapabildiğimi yaptım. Defterleri karıştırıp yaptıklarımızı kontrol ettik.

Kimi:

– Tüh!.. Şurayı şöyle yapmışım, diye hayıflanıyor.

Kimi:

– Tamam tamam, doğru yaptım, diye seviniyor.

Babam yaptıklarımı kontrol etti.

– Aferin sana!.. Doğru yapmışsın, dedi.

Vedalaşıyoruz



Öğleden sonra son bir defa okulda toplandık.

Bugün sınav sonuçları belli olacak. Karnelerimizi dağıtacaklar.

Okulun çevresi anne ve babalarla dolup taşıyor. Yavaş yavaş herkes içeri girmeye başladı.

Salona ve sınıflara giriyorlar. Öğrenciler bugün istedikleri yerde diledikleri arkadaşla oturuyor veya bir sırada sıkışarak oturuyorlar.

Velilerin bir kısmı aradaki boşlukta yerini aldı, bir kısmı bizimle sıralara oturdu.

Velilerin arasında şimdiye kadar hiç görmediklerim var. Aralarında konuşuyorlar. Birden sesler kesildi. Öğretmenimiz elinde liste ile girdi. Hemen okumaya başladı.

– Abutucci, geçti; yetmiş üstünden yetmiş almış, Archini geçti; yetmiş üstünden elli beş. Crossi geçti, Derossi geçti; yetmiş üstünden yetmiş. Birincilik ödülü kazandı.



Herkes:

– Aferin Derossi, demekten kendini alamadı.

Garoffi, Garrone ve Calabrialı da geçmişti.

Daha sonra isimleri okunanlardan birkaçı kalmışlardı.

Bunlardan biri ağlamaya başladı. Çünkü kapıda duran babası, ona elini sallayarak,

– Ben sana evde gösteririm gibi bir işaret yapmış.

Fakat öğretmen hemen şöyle konuştu:

– Hayır beyefendi, çocuğu bu şekilde korkutmayın!..

Çocuklar sınıfta kalırlar ama bu her zaman kendi hataları yüzünden değildir.

Sonra okumaya devam etti.

– Nelli geçti; yetmiş üstünden altmış iki.

Annesi hemen ona bir öpücük yolladı.

Stardi de yetmiş üzerinden altmış yedi alarak geçmişti.

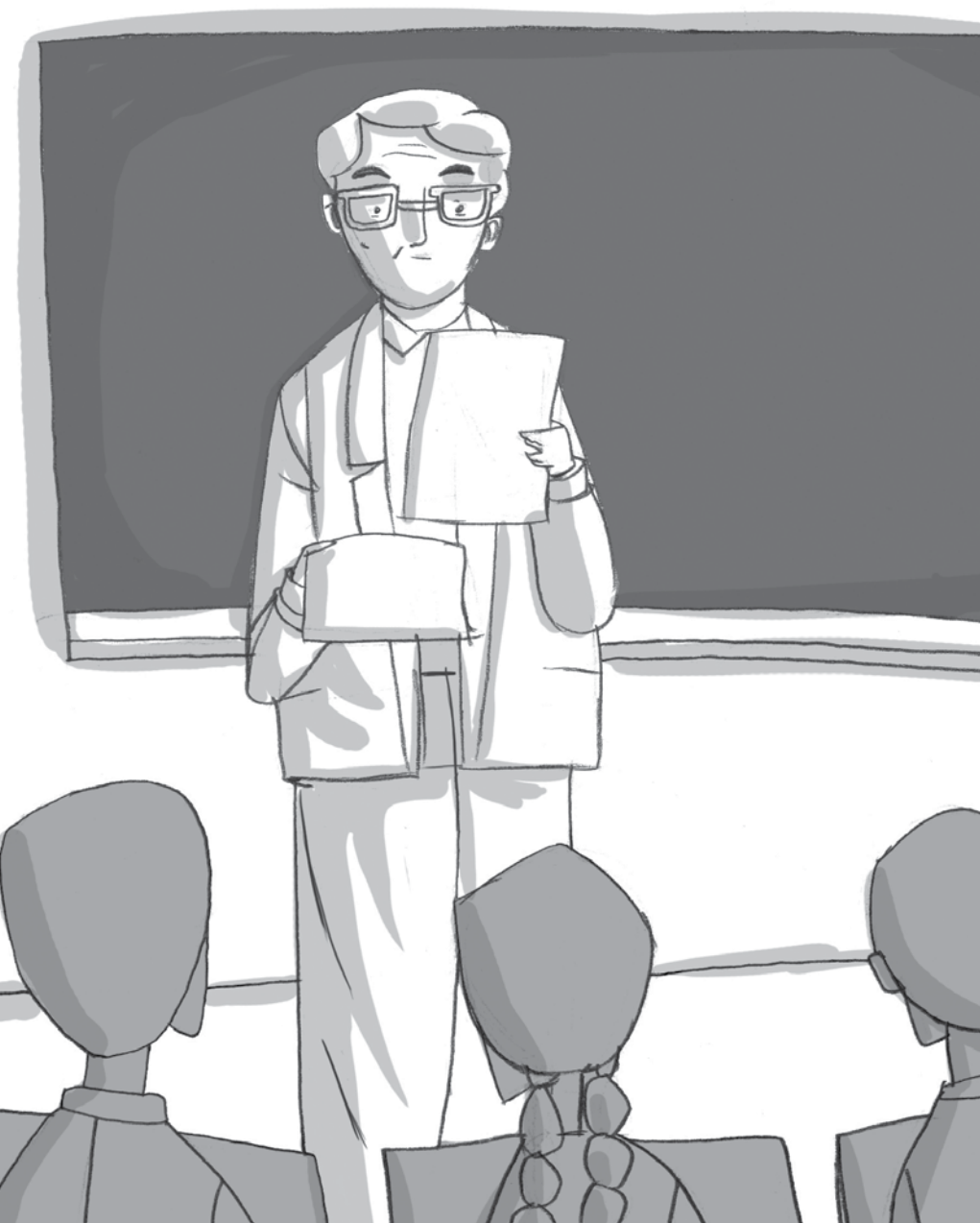
Nihayet ben de geçenler kervanına katıldım. Böylece öğretmen okumaya devam etti ve son ismi okudu.

– Votini, geçti.

Bundan sonra öğretmen, küçük bir konuşma yaptı.

– Çocuklar, dedi. Son kez bir arada bulunuyoruz! Şimdi birbirini gerçekten seven insanlar olarak ayrılıyoruz. Sizlerden ayrılmanın ne kadar üzücü olduğunu, zor olduğunu anlatamam.

Böyle der demez gözleri dolar gibi oldu ve birkaç saniye konuşamadı.





– Eğer size karşı sabırsızlık gösterdiğim anlar olduysa, eğer sizleri kırdıysam bağışlayın beni, dedi.

Hepimiz:

– Hiç olmadı böyle bir şey, diye bağırdık.

– Beni sevin ve bağışlayın olmaz mı, dedi öğretmen. Gelecek yıl artık birlikte olmayacağız. Ama birbirimizi sık sık göreceğiz ve görüşeceğiz. Sizler daima benim kalbimde yaşayacaksınız. Hoşça kalın çocuklar!

Bunun üzerine bize doğru ilerledi. Herkes onunla toka-laştı, onu öptü. O da bizleri tek tek öptü.

– Hoşça kalın öğretmenim!

Hoşça kalın sesleri ortalığı inletti.

Öğretmen sınıftan çıkarken çok heyecanlıydı. Biz de darmadağın bir şekilde, diğer sınıflarla karışmış olarak çıktık.

Herkes birbiriyle vedalaşıyordu.

– Gelecek yıla!.. 20 Ekim'e görüşelim, sözleri birbirini izliyordu.

Yıl boyunca birtakım acı olaylar, tatsızlıklar da olmuştu. Ama bunların hepsini şimdi hatırlamak bile istemiyorduk.

Derossi'ye karşı hep kıskançlık göstermiş olan Votini'yi görmelisiniz, nasıl sarılarak onu tebrik ediyordu.

Birbirimizle vedalaştık. Duvar Ustası'yla vedalaşırken o bir kere daha yüzünü buruşturdu. Ben de tam o sırada onu yüzünden öptüm. Sonra hepimiz Garrone'nin etrafında toplandık. İyi kalpli, güçlü Garrone... Ona veda ettik.



Arkadaşlarımın içinde en son onu öptüm. O da beni alnımdan öptü.

Sonra anne ve babamı selamladı.

Babam:

– Hepsiyle vedalaştın mı, diye sordu.

– Evet, dedim.

– Onlardan birine karşı bir haksızlık ettiysen özür dilemek için tam sırası, dedi.

– Hayır, böyle biri yok, dedim.

– İyi, dedi babam.

Okuluma bir kere daha baktım. Dağılan arkadaşlarımı izledim.

Son kez, “Elveda!” dedim...

Çocuk Kalbi



Edmondo De Amicis

Bir çocuk klasiği olan Çocuk Kalbi'nde, ilkokula giden küçük Enrico; ailesi, okul hayatı ve çevresiyle ilgili kalbinden süzülenleri günlüğüne yazar.

Dünya Klasikleri

- | | |
|---|-------------------------------|
| 1. Çocuk Kalbi | 14. Don Kışot |
| 2. Gulliver'in Gezileri | 15. Küçük Kadınlar |
| 3. Monte Cristo | 16. Pinokyo |
| 4. Alis Aynalar Ülkesinde | 17. On Beş Yaşında Bir Kaptan |
| 5. Oliver Twist | 18. Pollyanna |
| 6. Deniz Altında 20000 Fersah | 19. Heidi |
| 7. Defne Adası | 20. Moby Dick |
| 8. Üç Silahşorlar Kralın Hizmetinde | 21. Kaptan Grant'ın Çocukları |
| 9. Üç Silahşorlar Kraliçenin Hizmetinde | 22. Peter Pan |
| 10. Sefiller "Kozet" | 23. Düşler Ülkesinin Kralı |
| 11. Tom Sawyer | 24. Lassie |
| 12. Küçük Kemancı | 25. Demir Yolu Çocukları |
| 13. Seksen Günde Dünya Gezisi | |

ISBN: 978-975-501-135-6



9 789755 011356



f /erdemcocukkitaplari

u /erdemcocuk

o /erdemyayinlari



Yaş

3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15